

Rodinná farma bratří Navrátilů

Na současnost života na farmě jsme se zeptali Josefa Navrátila (str. 2)

Nejnovější držitelé regionální značky Hovězí maso z Lipky, Celozrnné sušenky Bobiny, Šité dekorativní předměty z Ateliéru Kařín (str. 3)

Jak chytře na prodej ze dvora

Víte, jaké jsou legislativní podmínky pro prodej potravin vyrobených na farmě nebo v malých výrobnách? (str. 3)

www.regionalni-znacky.cz

Doma v ŽELEZNÝCH HORÁCH

Noviny pro milovníky Železných hor, jejich přírody a lidí

Příroda a člověk musí být lepšími partnery!

Sucha posledních let si nelze nepovšimnout. Je vlastně dobře, že nás příroda takto razantně nutí, abychom si zopakovali základní priority pro přežití – dostatek vody, dýchací vzduch, zdravá půda. Příroda ke své funkci člověka nepotřebuje, člověk přírodu ano. To bylo, je a bude i přes veškerý technický pokrok...

Není nutností se děsit, ale je dobré být plně informován, sledovat průběžně vývoj a konečně se smířit s faktem, že se svět kolem nás mění a můžeme si za to my sami. Ekonomický růst společnosti prostě nelze docílit bez negativního dopadu na životní prostředí. Každý, i „obnovitelný zdroj“ je náročný na ty „neobnovitelné“, např. vzácné kovy, vodu či půdu a všechny se postupně vyčerpávají. Potřeby konzumní společnosti jsou motorem zvyšování ekonomiky a konzumní společnost – to jsme my... S tímto faktem musíme pracovat. Musíme začít se změnou každý sám u sebe. Nelze spoléhat na politické proklamace, nelze spoléhat, že to za nás někdo vyřeší. Je zde odpovědnost každého jedinice a existuje mnoho cest.

Jednou z nich je hnutí v západních zemích Evropy za udržitelný „nerůst“. Myšlenka to není nijak originální, je zcela logická, ale nepopulární... „Abych šetřil přírodní zdroje, musím se sám osobně uskrovnit“. Přiznejme si, že to se nám nikomu dobrovolně nechce. Omezit jízdu autem, nelétat letadlem, neplýtvat s potravinami a spotřebním zbožím, více plánovat, co a kdy budu potřebovat. Do této kategorie patří i preference našich lokálních zdrojů,

Snížení dopravy znamená minimálně čistější vzduch a zvýšení bezpečnosti na komunikacích, omezení překladišť znamená více půdy pro pěstování plodin a zlepšení funkce pro zadržování vody v krajině. Na druhou stranu to znamená zvýšení nezaměstnanosti a snížení ekonomického výkonu společnosti. Jak z toho začarovaného kruhu ven?

faktu, že můžeme vyrábět i spotřebovávat méně, můžeme eliminovat prodejní řetězce a podpořit tak prodej přímo od producenta. Zákazník se navíc nákupem v areálu u producenta vzdělává, poznává hodnotu práce, tradiční výrobní postupy. Objevuje lásku k řemeslu. Znovu nabývá poznání o důležitosti vlivu přírody a jejich zákonitostí. Osob-

moderních technologií. To je cesta z kruhu. Změna priorit!

Jak bylo v úvodu uvedeno, aktuálně nás nejvíce ohrožuje úbytek vody v krajině. To má za přímý následek snížení hladiny podzemních vod, snížení intenzity pramenů, vysychání půdy, snížení výnosů produkce atd. Železnohorský region sice disponuje financemi na podporu výsadby stromů v krajině (viz článek *Vysadme stromy v krajině!*), což by mělo šanci daný stav zlepšit, ale bohužel centrálně nastavené podmínky „úřadů“ nedovolují vždy výsadbu uskutečnit tam, kde by byla vhodná. Proto se Železnohorský region rozhodl vytvořit VLASTNÍ GRANTOVÝ SYSTÉM NA PODPORU REGENERACE PŘÍRODY A KRAJINY. Finanční prostředky budou určeny pouze na výsadbový materiál, výsadba bude provedena v dobrovolnickém režimu. Následnou min. tříletou péčí bude zajišťovat realizátor, což bude buď obec (např. prostřednictvím spolků) nebo škola. Výsadba bude provedena výhradně na pozemcích obce/školy. Cílem je zvýšit rozlohu a druhovou skladbu zeleně se zaměřením na tradiční krajové odrůdy ovocných stromů, keřů a rostlin, která by zadržela více vody v půdě, a tím zvyšovat vzdělávání dospělých a především dětí v umění výsadby, péče o stromy, rostliny, následné využití plodů a znovuoobnovení vztahu k půdě.

Kateřina Korejtková

například ŽELEZNÉ HORY, regionální produkt a další značky sousedních regionů v rámci Asociace regionálních značek.

S cíleným využíváním lokálních zdrojů totiž souvisí např. i snížená spotřeba na dopravu a logistiku.

Udržitelný „nerůst“ může mít i formu našich občanských sdružení, příkladem může být Železnohorský region. Jedná se o systém činností na principu BIOEKONOMIKY, který je založen na hledání rovnováhy mezi potřebami a možnostmi člověka a přírody. Jedná se o ekonomiku založenou na

ním kontaktem se upevňují mezilidské vztahy... Tato inspirace se promítá do obnovy volnočasových aktivit. Více a více lidí se věnuje včelařství, kutilství, zahrádkářství či chovatelství. Upevňuje se vztah k půdě. Radost z vlastní vypěstované brambory či rajčete je povýšena nad umění ovládnout

Střípky z regionů

To nejlepší z našich regionů na staroslavném Vyšehradě

Již posedmě budou součástí zahájení nového ročníku národní putovní výstavy Má vlast cestami proměn také stánky s certifikovanými výrobky z regionů naší republiky. Na posvátné půdě spojené s počátky naší svěbytnosti se tak symbolicky prolínají dva pozoruhodné projekty, které mají podobný a vcelku jednoduchý cíl: podat pozitivní svědectví o našich sídlech, krajinně a hlavně lidech.

Má vlast cestami proměn dává každoročně prostor více než stovce proměn, tedy dokumentaci pozitivní změny stavu jednotlivých objektů, veřejných prostranství, zahrad a parků, nebo třeba jen drobných památek či částí budov. Nejde však zdaleka jen o dokumentaci technického stavu před a po proměně. Podstatnější jsou okolnosti a zejména lidé, bez nichž by se proměna neuskutečnila. A také ti, kteří se z proměny těší v současnosti, ať už jako pasivní obdivovatelé, nebo jako aktivní uživatelé. A podobné je to i s regionálními značkami. Formálně vzato, jsou udělovány výrobkům, případně i službám nebo zážitkům. Za každým oceněným produktem ale stojí konkrétní výrobci, zemědělci, řemeslníci, umělci, provozovatelé služeb či organizátoři zážitků. Do své práce dávají nejen energii a šikovnost, ale také své nápady a – ať to zní jakkoli pateticky – lásku. K tomu, co dělají, i k místu, kde žijí a pracují. Druhou májovou sobotu se na Vyšehradě potkávají hybatelé proměn naší vlasti – starostové, majitelé památkově chráněných objektů, architekti, zástupci krajů a celostátních institucí zaměřených na kulturu i rozvoj našich regionů. Mnozí z nich vystavují „své“ proměny, jiné přicházejí načerpat zkušenosti. Na Vyšehrad se sjíždí ze všech koutů naší vlasti a podobné je to i s výrobci řemeslných i potravinářských výrobků, kteří již tradičně slavnostně zahájí nového ročníku výstavy lemuji.

Významnou roli v projektu putovní výstavy mají kraje České republiky, které na její uspořádání přispívají nejen finančně, ale i celoročním partnerstvím. Každý ročník výstavy má svého hlavního krajského partnera. V letošním, už 11. ročníku, to bude Karlovarský kraj. To je jeden ze tří, v nichž Asociace regionálních značek zatím nemá žádného členu. Ale výrobci kvalitních místních výrobků tam samozřejmě jsou a na akci přijedou na pozvání svého krajského úřadu. Třeba právě setkání na Vyšehradě, které se letos koná 18. května, dá impuls k nové spolupráci a dalšímu rozšíření jednoduché myšlenky – že stojí za to podporovat to nejlepší, co máme doma, ve svých obcích, městech a regionech.

Kateřina Čadilová, nár. koordinátor ARZ

Obnova krajinných struktur

Česká krajina se vyvíjela a neustále vyvíjí. Ve své evoluci odráží jak přírodní vlivy, tak v posledních stoletích výrazné ovlivňování lidskou činností.

Mnozí z nás obdivují obrazy malřů, krajinářů s kvetoucí mezí, šípkovým keřem, meandrujícím tokem s okolní pestře zbarvenou loukou, sadem, či chalupou. Dnešní krajina však již tyto prvky téměř postrádá. Kdosi řekl, že krajina zarůstá. Opomněl však dodat, že původně značná část těchto nepatrných složek zmizela při scelování pozemků v obrovské „širé rodné lány“. Tam, kde tyto prvky zůstaly, postupně vlivem neúdržby přirozeně zarostly náletem dřevin. Dnešní krajina je tak chudší o tyto malé části, a rozdělená na tři, resp. čtyři zásadní plochy – zemědělskou půdu, les a lesu podobné plochy, vodní plochy a vodní toky a lidské výtvořiny od sídel, skladištních ploch až po infrastrukturu. V dílčích pohledech na krajinu se různé tyto prostory prolínají, dominují či propojují. Podle toho se pak i celá scenerie každému z nás v různých místech odlišně líbí, či nelíbí. Vraťme se však zpět k drobným prvkům krajiny, které člověk vytvořil a jež mu sloužily v mnoha směrech. Ovocné sady, jak je známe dnes v podobě intenzivně obhospodařovaných zemědělských ploch, byly v minulosti trochu jiné. Byly zakládány v kontinuitě se sídlem nebo v místech obtížně zemědělsky obhospodařovatelných. Dnes z těchto sadů s vysokokmennými druhy ovocných dřevin zbyly jen zlomky. Někde byly přeměněny na zemědělské pozemky, jinde zarostly nálety dřevin nebo byly zastavěny. Přesto je můžeme vidět nebo znovu objevovat. Na mnoha místech se je podařilo opětovně vysadit nebo obnovit.

V rámci MAS ŽR se daří tyto sady vysazovat nebo renovovat. Průkopníkem v těchto případech je město Třemošnice. V nedávné minulosti se spolupodílelo na výsadbě nového sadu na poskytnutém pozemku u obce Lhůty. Zde již první dřeviny plodí a návštěvníci tak mohou okusit třešně, hrušky, jabloně i švestky. K tomu mohou posedět na odpočinkovém místě a kochat se výhledem do kraje, kde tvořil Antonín Chittusi a další krajinomalří.

V roce 2018 se město pustilo do obnovy části ploch sadů na svazích nad městem. Ještě v polovině minulého století byly tyto plochy plné vzrostlých ovocných dřevin. Postupně dřeviny odumíraly a sad zarůstal. V loňském roce zde zbylo pouze několik z nich a většina sadu připomínala neprostupnou houštinu se šípkem, hlohem, ostružinou, svídnou a dalšími křovinami. Veřejný prostor, kam plocha sadu patří, tak nemohla veřejnost využívat.

Město se rozhodlo využít dotačního titulu Krajina je naše zrcadlo z OP životního prostředí v rámci MAS ŽR. V rámci projektu byla zrealizována obnova sadu. Nejprve byly vykáceny náletové keře a část starých stromů, jejichž

pečeny proti okusu a ukotveny tak, aby nebyly poničeny větrem nebo sněhem. V následujících letech bude plocha sadu kosena a stromy pravidelně ošetřovány a zalévány.

Město po úspěšné první části realizace sadu uvažuje o dalším pokračování.

Právě tento příklad ukazuje, že lze obnovovat drobné krajinné struktury, které budou jak krajinářsky zajímavé v období květu stromů, tak nabídnou prostor pro vycházky a pobyt obyvatel a návštěvníků města. V neposlední řadě bude kosný trávník plný barevných květů. Spolu s ponechanými starými stromy tak tento prostor bude biotopem pro hmyz a další druhy, které z naší kra-

Stav sadu před a po realizaci.

zdravotní stav ohrožoval okolní prostor a zároveň tyto stromy nebyly domovem vzácných a chráněných druhů živočichů. Následně bylo vysazeno 37 kusů ovocných dřevin, včetně dvou ořešáků královských. Tyto dřeviny byly zabez-

pečeny proti okusu a ukotveny tak, aby nebyly poničeny větrem nebo sněhem. V následujících letech bude plocha sadu kosena a stromy pravidelně ošetřovány a zalévány.

RNDr. František Bárta

Rodinná farma bratří Navrátilů, Kraskov

Jak a kdy vše začalo...

Rodinná farma si prošla peripetii od historického samostatného hospodaření, přes nucený vstup do místního JZD v r. 1958, až po obnovení samostatné činnosti v r. 1992. Objekty jim byly státem vráceny od JZD v dezolátním stavu do užívání v roce 1971, ale až od roku 1992 mohli samostatně začít podnikat, za koně obdrželi výměnou traktor... Rodinná touha znovu hospodařit na „vlastním“ však byla veliká, a tak se všichni pustili do nikdy nekončící práce. Postupem času se farma rozvíjela a stabilizovala. Výměra polností pro hospodaření se ustálila na 45,5 ha (z toho 25 ha vlastních pozemků), počet dojníc na 20 kusech ve volném ustájení.

Na současnost života na farmě jsme se zeptali Josefa Navrátila.

Jaké způsoby hospodaření používáte?

Farmu se s bratrem snažíme vést v duchu „dobrého selského rozumu“ s klasickým hospodařením. Máme velmi kladný vztah k půdě, krajině i ke zvířatům. Kráva má duši člověka, a tak se ji snažíme brát. Snažíme se uvažovat v souvislostech. Hospodařit šetrně k životnímu prostředí. V loňském roce jsme pořídili nové rozmetadlo na hnůj, které nám pomáhá účinně hnojit všech-

ny naše pozemky vyprodukovanou chlévskou mrvou od našich kraviček. Nemusíme nakupovat a používat umělá hnojiva, čímž šetříme životní prostředí. Pro krajinu je důležitá i hluboká orba, která efektivně zadržuje vodu v krajině.

Jaké máte plány do budoucnosti?

Samozřejmě zvelebovat farmu. Rádi bychom se věnovali krajině a vysazovali stromy podél našich polností, vytvářeli remízky.

Jaké používáte formy odbytu pro produkci farmy?

Farma má certifikaci ŽELEZNÉ HORY, regionální produkt, pro brambory, mléčné výrobky – sýry a kovářské výrobky. Zapojení do Gurmánské stezky hodně podporuje odbyt našich výrobků. Produkce farmy jde převážně rovnou ke koncovému zákazníkovi. Přebytky z obilí a celou produkci brambor prodáváme přímo ze dvora. Co se týče mléka, to zpracováváme v naší minimlékárně na sýry. V rámci spolupráce mezi lokálními producenty lze sýry koupit v prodejně Heřmáněk, v pekárně U Dymáka v Heřmanově Městci a v pivovaru pana Kutílka ve Žlebských Chvalovicích. Prodej ze dvora je možný prakticky denně.

Děkujeme za rozhovor, tým MAS ŽR

Jak vnímat krajinu

Naše krajina je krajinou kulturní. Její historie je tisíciletá a začala vznikat, když se lidé začali žít zemědělstvím a hospodařit v ní.

Lidé potřebovali pole a také dřevo na stavbu domů. Jak šel vývoj dál, bylo potřeba dřevo i na provoz hutí, sklárny a dalších řemesel, a les ustupoval. Historická kulturní krajina neznala velké lány jednoho druhu plodiny. Na úzkých polích se vedle sebe pěstovalo velké množství druhů, protože každý hospodář je potřeboval pro svou potřebu: pšenici, oves, čočku, řepu, brambory...

Člověk se v krajině pohyboval a s tím souvisí i nepoměrně hustší síť cest v minulosti, než jak je tomu dnes. Kra-

jina byla tedy pro člověka prostupná. Navíc významnější cesty lemovaly skupiny křovin či přímo stromořadí.

Historická kulturní krajina byla velmi pestrá mozaikou mnoha prvků: polí, luk, pastvin, sadů, remízků a lesů, rybníků, vodních náhonů a potoků. Žádný z těchto prvků neexistoval izolovaně. Byly mezi sebou provázány. Okolo meandrujících potoků rostly vrby a olše. Poměrně úzké pruhy polí byly odděleny mezemi. Na nich rostly křoviny, ale i vysoké stromy – nacházeli zde útočiště živočichové a květena.

Takto se žilo a hospodařilo v krajině dlouhá staletí až do poloviny 20. století. Upomínkami na tuto letitou historii nejsou ale jen staré fotografie, obrazy

nebo mapy. Mnoho můžeme vidět v krajině dodnes, jsme-li pozorní a sejdem-li z obvyklých cest.

Můžeme objevit staré zarůstající cesty, v kopcích úvozy, které nám prozrazují, kudy lidé dříve chodili a jezdili s povozy. Tyto cesty jsou často lemovány mohutnými stromy, které patřily k cestě často mnohem dřívě, než okolí zarostlo lesem. Můžeme objevit i vysušené a opuštěné náhony. Staré vypuštěné mělké rybníky dokážeme rozpoznat podle hrází (dnes nevelkých terénních vln), na nichž většinou dodnes rostou mohutné duby, jejichž kořeny měly hráze zpevňovat.

Jindy narazíme na skupinu prastarých ovocných stromů vprostřed lesních po-

rostů. Ty nám zase ukazují, že zde býval sad. Je-li opodál i hromada kamenů či kus rozvalené zdi, stával zde i dům. V krajině narazíme i na zbytky alejí. Ty s mohutnými lípami či duby nebo javory mají mnohdy původ až v baroku a vedly k místům kdysi důležitým, dnes často zapomenutým.

Člověk totiž v minulosti dotvářel krajinu i stavbou křížů, kapliček, božích muk, k nimž často vysazoval stromy pro zdůraznění a okrasu. Velká část těchto drobných památek se dochovala dodnes.

Takto procházet a vnímat krajinu je skutečným dobrodružstvím.

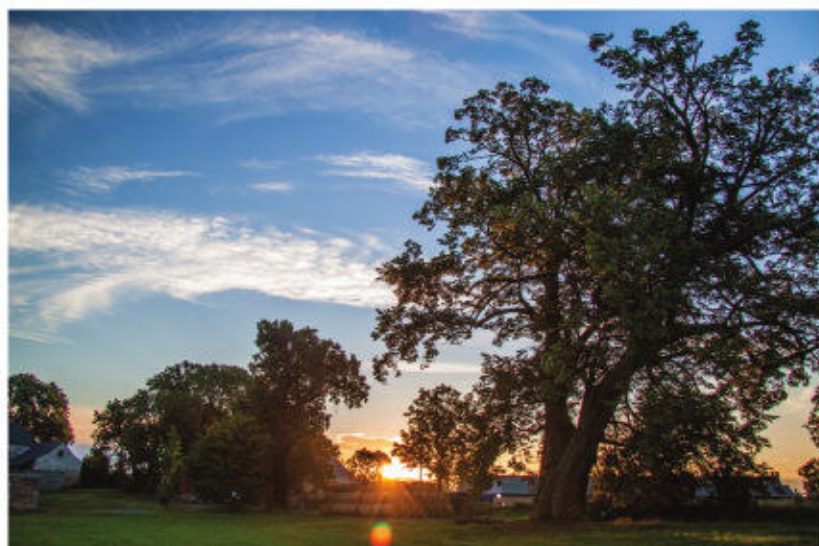
Tereza Šmídová

Nejnovější držitelé regionální značky

Hovězí maso z Lipky

STATEK Lipka a.s. najdete v srdci Železných hor v obci Lipka u Horního Bradla. Je to místo s bohatou minulostí a dlouhou tradicí hospodaření. Výjimečnost prostředí, ve kterém se statek a pastviny nachází, dokresluje gotická tvrz Lipka z počátku 14. století a také památný strom lípy, který je zde již 800 let. Lípa se pyšní titulem Strom roku 2016. Ve stínu lípy odpočíval učitel národů Jan Ámos Komenský a dříve pod ní tábořil také Jan Žižka. Jako připomínku bohaté historie Lipky a tradic pečujeme o památný strom lípy dodnes.

Statek hospodaří na zhruba 300 hektarech pastvin, luk a lesů a chová vý-

jimečné francouzské plemeno Parthenaise v harmonii s přírodou, v duchu

tradic, pokory a hodnot, které zde zanechali předkové a na které statek svým hospodařením hrdě navazuje.

Plemeno Parthenaise se vyznačuje jednou z nejvyšších jatečních výtěžností (68 %), jemnou kostrou, výrazným osvalením, nízkým obsahem tuku, vysokou křehkostí a jemností masa. Maso můžete zakoupit na objednávku přímo na statku, kde Vám na míru připraví vybrané partie (ceník www.stateklipka.cz). Také jej můžete okusit v spřízněných restauračních provozech EB Diners Kaštanka Nasavrky, Krhov u Svitav, Hradec Králové – Svobodné Dvory, kam STATEK Lipka hovězí maso pravidelně dodává.

Celozrnné sušenky

Bobiny

Čokoládová, oříšková, meruňková, švestková, brusinková, jablková nebo klasická, to jsou příchutě celozrnných sušenek Bobin, které můžete zakoupit v malém obcerstvení se zmrzlinou „U Bobina“ v Nové Vsi u Nasavrky. Pro svou kokosovo-medovou chuť jsou oblíbené mezi maminkami s dětmi, ale i řidiči na dlouhých cestách. Výrobce je paní Jana Otčenášková. Své Bobiny prodává po kuse dle příchutě, na kterou máte zrovna chuť nebo v 250 g míchaném balení a dodává je do prodejen zdravé výživy v regionu a do Babiččina Dvorcečku v Liciborčicích. Paní Otčenáškovou můžete se sušenkami také potkat na některém jarním jarmarku v regionu.

Šité dekorativní předměty z Ateliéru Karlín

Při jarní certifikaci rodinu výrobků ŽELEZNÉ HORY, regionální produkt, rozšířila paní Gabriela Kratochvílová

z Rabštejna. Ateliér Karlín představuje tradiční ručně šité výrobky z Železných hor. Mezi šitými dekorativními předměty najdete nejen bavlněné polštářky ve tvaru zvířátek, kabelky, batohy, kosmetické taštičky, chňapky, ale i originální šperky a mnoho dalšího.

„Kreativní tvorbě se věnujeme již řadu let a vždy nás potěší, když naše výrob-

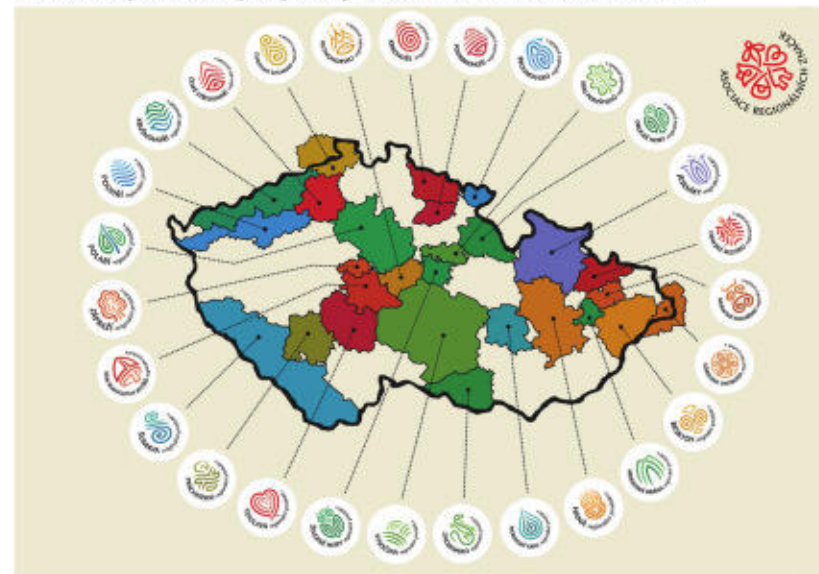
ky udělají radost. Naše zboží vyrobené s láskou najdete především na jarmarcích, trzích, slavnostech nebo přímo v našem ateliéru.“ řekla nám paní Kratochvílová z Ateliéru Karlín.

V současné době má Železnohorský region 43 aktivních regionálních výrobců.

Asociace regionálních značek

www.regionalni-znacky.cz

Portál, který vám odkrývá příběhy lidí tvořících s láskou a rozumem.

Jak chytře NA PRODEJ ZE DVORA

Víte, jaké jsou legislativní podmínky pro prodej potravin vyrobených na farmě nebo v malých výrobnách? Potřebujete poradit s tvorbou ceny? Nevíte si rady s marketingem? Nebo máte rezervy v komunikaci s potenciálními zákazníky? Pokud jste odpověděli kladně aspoň na jednu z výše položených otázek, zkuste se podívat na krátká instruktážní videa, která připravila Asociace malých a středních podniků v rámci svého projektu **A teď česky**.

V rámci vzdělávacího programu nazvaného **Jak chytře NA PRODEJ ZE DVORA** lokálních produktů a biopotravin, určeného zejména malým zemědělským producentům, pro vás Asociace malých a středních podniků a živnostníků připravila sadu krátkých inspirativních videí zabývajících se následujícími oblastmi:

- Marketing a marketingová komunikace lokálních produktů a biopotravin
- Formy a organizace přímého prodeje lokálních produktů a biopotravin
- Cenotvorba a ekonomika prodeje lokálních produktů a biopotravin
- Obchodní a prodejní komunikace, psychologie prodeje.

Projekt byl realizován s finanční podporou Ministerstva zemědělství a Asociace regionálních značek se aktivně zapojila do školení i příprav výstupů. Více informací a videa najdete na www.regionalni-znacky.cz

Katalog certifikovaných výrobků

2019

ŽELEZNÉ HORY
regionální produkt

Přinášíme Vám to právě ze Železných hor

www.regionalni-znacky.cz

Podrobný katalog všech certifikovaných produktů si vyžádejte v informačních centrech regionu, v kancelářích MAS Železnohorský region v Heřmanově Městci a MAS Chrudimsko v Chrudimi, na akcích pro veřejnost na území uvedených regionů, viz. str. 4. Detailní informace o lokální produkci najdete na www.regionalni-znacky.cz.

POJĎTE S NÁMI ZA VÝROBCI!

S certifikovanými výrobci se můžete setkat osobně při mnoha akcích pořádaných r. 2019 na území Železnohorského regionu, Chrudimska i turistické oblasti Pardubicka. Dále je můžete kontaktovat dle informací uvedených v katalogu výrobků.

Tradiční akce, kde se potkáte s našimi výrobci

Tradiční nedělní trhy	Valy	od 3. 3. 2019
Farmářské trhy	Přelouč	každou středu
Velikonoční jarmark	Chrudim	13. 4. 2019
Svatojánský jarmark	Ronov nad Doubravou	22. 6. 2019
Lughnasad	Nasavrky	26.–27. 7. 2019
Festival chutí, vůní a řemesel	Pardubice	10. 8. 2019
Babí léto na Železných horách	Autokempink Konopáč	20.–21. 9. 2019
Chovatelská a zahrádkářská výstava	Svinčany	21.–22. 9. 2019
Choltické podzimní slavnosti	Choltický zámek	28. 9. 2019
Městské slavnosti	Heřmanův Městec	28. 9. 2019
Kaštanobraní	Nasavrky	19. 10. 2019

Babiččin dvoreček v Licibořicích

Starý statek v Licibořicích zaujme nejvíce rodiny s dětmi. Zvířata se dají nakrmit a pohladit, vybavení stodoly připomene, jak se dřív hospodařilo, koně jsou ve výběžích, v obůrce bydlí lesní zvířata. A buchty peče opravdická babička.

Během roku připravuje statek pravidelné akce a pokud sem zavítáte, můžete se občerstvit a přímo na statku zakoupit některé regionální produkty. Pravidelně sem dodává svoje „Bobiny“ paní Jana Otčenášková a šité dekorativní předměty s venkovskou tematikou Ateliér Karlín paní Gabriely Kratochvílové.

PŘEHLED AKCÍ BABIČČINA DVOREČKU

19. dubna 2019

Otevření Babiččina dvorečku

8. května 2019

Den řemesel pro děti

5. července 2019

Jak se dříve žilo a hospodařilo

17. srpna 2019

Dožínky pro děti

21. září 2019

Posvícení na Babiččině dvorečku

26. října 2019

Rojení světlušek

Minipivovar Žlebské Chvalovice

Minipivovar v malé vesničce Žlebské Chvalovice zahájil svůj provoz v roce 2010. Od roku 2013 pivovar používá pro Železnohorský ležák certifikaci Železné hory, regionální produkt. Ke zvýšení návštěvnosti pivovaru a poptávky po pivu významně přispěla propagace piva pod značkou Regionální produkt a realizace Gurmánské stezky.

Do roku 2017 se pohybovala měsíční produkce pivovaru okolo 50 hl piva, což již dostatečně neuspokojovalo veškerou poptávku po pivu. Nastal problém s kapacitou ležáckého sklepa a s udržením kvality piva. Hlavní kvašení mladiny spodně i svrchně kvašených piv probíhalo ve dvou otevřených spilkách. Poté se pivo přestěhovalo do ležáckých tanků. Kvalita pivovarských kvasnic ovlivňuje významným způsobem kvalitu spodně kvašených ležáků a speciálů. Kontaminace spodních kvasnic kvasnicemi pro svrchně kvašená piva může velice poškodit kvalitu piva, a proto se musí výroba oddělit.

Pořízení nových 4 ks CKT tanků, včetně 1 ks CIP stanice s možností mytí KEG sudů a filtrací v loňském roce umožnilo zvýšení výstavu piva a zároveň oddělilo procesy zakvašení mladiny svrchními a spodními kvasnicemi. Spádová varna uvaří 5 hl piva na várku a várka trvá 7 hodin, poté se pivo zchladí a přetočí na spilkou. Po 6 dnech se pivo stěhuje do ležáckých tanků, kde zraje 30 dní.

Pivo se prodává v sudech i PET lahvích a v sezónním stánku s posezením. V pivovaru jsou od května do září pravidelně pořádané akce, kterých se účastní stovky lidí. Minipivovar Vás zve na Zahájení sezóny 25. května 2019.

PŘEHLED AKCÍ

25. května 2019 / Zahájení sezóny

22. června 2019 / Gulášfest

21. září 2019 / Klobásfest a Pivní slavnosti

Doma v ŽELEZNÝCH HORÁCH. • Turistické noviny pro území Železnohorského regionu a Chrudimska. • Vydává MAS Železnohorský region ve spolupráci s MAS Chrudimsko a Asociací regionálních značek. • Kontaktní osoby: Martin Písař, tel.: 725 156 016, Leona Turynová, tel.: 774 612 352, e-mail: mas@zeleznohorsky-region.cz, Kateřina Čadilová, tel.: 724 863 604, e-mail: cadilova@ar.cz. • Informační zdroje: archiv Železnohorského regionu, autoři článků: Leona Turynová, Kateřina Korejtková a partneři.

• Grafický návrh: 2123design s.r.o. • DTP a tisk: Pavel Vítek, Josefa Ressler 2279, Pardubice • © 2019

MAS Chrudimsko

www.regionální-znacky.cz/zelezne-hory

VYSAĎME STROMY V KRAJINĚ!

V současné době máte jedinečnou možnost vysadit stromy a podpořit obnovu krajiny našeho regionu!

MAS Železnohorský region vyhlásila výzvu z Programového rámce Životní prostředí v rámci Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Železnohorský region.

Kdo může žádat: obce, dobrovolné svazky obcí, příspěvkové organizace, školy a školská zařízení, NNO, církev a náboženské organizace, podnikatelské subjekty, obchodní společnosti a družstva, FO podnikající.

Kde lze stromy vysadit: na nelesní půdě a mimo intravilán obce (zastavěné centrum), v území, které je průnikem hranic CHKO Železné hory a MAS Železnohorský region, viz mapa.

Dotace: 85%, min. celk. náklady 100 000,- Kč

Výsadby na nelesní půdě zahrnují:

- liniové a skupinové výsadby dřevin (stromořadí, remízy, založení nebo obnova krajinného prvku),
- založení biocenter a biokoridorů ÚSES nebo jejich částí,
- zlepšení funkčního stavu biocenter a biokoridorů ÚSES, realizace interakčních prvků podporujících ÚSES,
- výsadby posilující ekologicko-stabilizační funkce významných krajinných prvků.

Sběr projektů do 30. 4. 2019/30. 4. 2020

S přípravou projektové žádosti vám maximálně pomůžeme, ve svých řadách máme odborníky na přírodu, kteří vám pomohou připravit i podklady pro výsadbu.

Neváhejte a kontaktujte nás na výše uvedených kontaktech, přijďte si popovídat o vašich záměrech.

Příklad realizovaného projektu:

Žadatel: Obec Žlebské Chvalovice

Projekt: Obnova zaniklého ovocného sadu

Náklady: 600 000,- Kč – dotace 510 000,- Kč (85% dotace)

Obsah projektu: V rámci realizace projektu dojde k obnově zaniklého sadu v obci (nákup stromů, výsadba, následná péče)

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

ŽELEZNOHORSKÝ REGION VYHLAŠUJE GRANT NA PODPORU REGENERACE PŘÍRODY A KRAJINY

Cílem je celkové zlepšení stavu krajiny a přírody.

- **Žadatelem** může být obec či škola na území Železnohorského regionu.
- **Uznatelné výdaje jsou:** nákup stromků/keřů/bylin/květin trvalého charakteru vhodných pro daný pozemek, nákup materiálu pro výsadbu (kúly, oplocenka, hnojivo, kůra...). Může se jednat o jeden významný strom/keř či více stromů/keřů různých forem: alej, sad, park, živý plot, záhony bylin, květin... Preferované jsou původní odrůdy ovocných stromů a keřů, aby mohla být využita úroda pro žáky či obyvatele obce. V odůvodněném případě může být uznatelným nákladem např. přírodní materiál pro výrobu záhonů.
- **Neuznatelné výdaje jsou:** práce spojené s výsadbou. Výsadba probíhá svépomocí žadatele ve spolupráci se školou, zájmovými či spolkovými organizacemi nebo veřejností. Následná péče bude probíhat min. 3 roky od výsadby.

Více informací na www.zeleznohorsky-region.cz